Shmot: The Education of Moshe

בראשית רבה (וילנא) פרשת בראשית פרשה ג

ה א"ר סימון ה' פעמים כתיב כאן אורה, כנגד חמשה חומשי תורה, ויאמר אלהים יהי אור, כנגד ספר בראשית, שבו נתעסק הקדוש ברוך הוא וברא את עולמו, ויהי אור, כנגד ספר ואלה שמות, שבו יצאו ישראל מאפילה לאורה, וירא אלהים את האור כי טוב כנגד ספר ויקרא שהוא מלא הלכות רבות, ויבדל אלהים בין האור ובין החשך כנגד ספר במדבר שהוא מבדיל בין יוצאי מצרים לבאי הארץ, ויקרא אלהים לאור יום, כנגד ספר משנה תורה, שהוא מלא הלכות רבות, מתיבין חברייא לרבי סימון והלא ספר ויקרא מלא הלכות רבות, אמר להן אף הוא שנה בו דבר

שמות פרק ד

)א) וַיַּעַן מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר וְהֵן לֹא־יַאֲמִינוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקֹלִי כִּי יֹאמְרוּ לֹא־נִרְאָה אֵלֶיךָ יְקֹוָק) :ב) וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְקֹוָק מזה מַה־זֶּה בְיָדֶךָ וַיֹּאמֶר מַטֶּה)ג) וַיֹּאמֶר הַשְׁלִיכֵהוּ אַרְצָה וַיַּשְׁלִכֵהוּ אַרְצָה וַיְהִי לְנָחָשׁ וַיָּנָס מֹשֶׁה מִפָּנָיו:)ד) וַיֹּאמֶר יְקֹוָק אֶל־מֹשֶׁה שְׁלַח יָדְךָ וֶאֱחֹז בִּזָּנָבוֹ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיַּחֲזֶק בּוֹ וַיְהִי לְמַטֶּה בְּכַפּוֹ:)ה) לְמַעַן יַאֲמִינוּ כִּי־נִרְאָה אֵלֶיךָ יְקֹוָק אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:)ו) וַיֹּאמֶר יְקֹוָק לוֹ עוֹד הָבֵא־נָא יָדְךָ בְּחֵיקֶךָ וַיָּבֵא יָדוֹ בְּחֵיקוֹ וַיּוֹצִאָהּ וְהִנֵּה יָדוֹ מְצֹרַעַת כַּשָּׁלֶג:)ז) וַיֹּאמֶר הָשֵׁב יָדְךָ אֶל־חֵיקֶךָ וַיָּשֶׁב יָדוֹ אֶל־חֵיקוֹ וַיּוֹצִאָהּ מֵחֵיקוֹ וְהִנֵּה־שָׁבָה כִּבְשָׂרוֹ:)ח) וְהָיָה אִם־לֹא יַאֲמִינוּ לָךְ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקֹל הָאֹת הָרִאשׁוֹן וְהֶאֱמִינוּ לְקֹל הָאֹת הָאַחֲרוֹן: [...]

(לא) וַיַּאֲמֶן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ כִּי־פָקַד יְקֹוָק אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכִי רָאָה אֶת־עָנְיָם וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ:

רש"י שמות פרק ד

)ב) מזה בידך - לכך נכתב תיבה אחת, לדרוש מזה שבידך אתה חייב ללקות, שחשדת בכשרים. ופשוטו כאדם שאומר לחברו מודה אתה שזו שלפניך אבן היא. אומר לו הן. אמר לו הריני עושה אותה עץ:

)ג) ויהי לנחש - רמז לו שסיפר לשון הרע על ישראל ותפש אומנותו של נחש:

ו) מצרעת כשלג - דרך צרעת להיות לבנה (ויקרא יג ד) אם בהרת לבנה היא. אף באות זה רמז שלשון הרע סיפר באומרו (פסוק א) לא יאמינו לי, לפיכך הלקהו בצרעת, כמו שלקתה מרים על לשון הרע:

(ח) והאמינו לקל האת האחרון - משתאמר להם בשבילכם לקיתי על שספרתי עליכם לשון הרע יאמינו לך, שכבר למדו בכך שהמזדווגין להרע להם לוקים בנגעים, כגון פרעה ואבימלך בשביל שרה:

Brahma-sutra-Bhashiya 1.4.6 (Shankara 8th C.)

A man may, in the dark, mistake a piece of rope lying on the ground for a snake, and run away from it, frightened and trembling; thereon another man may tell him: "Do not be afraid, it is only a rope, not a snake"; and he may then dismiss the fear caused by the imagined snake, and stop running. But all the while the presence and subsequent absence of his erroneous notion, as to the rope being a snake, make no difference whatever in the rope itself. Exactly analogous is the case of the 'individual I', which is in reality one with the ātman, although *avidyā* makes it appear different.

בית יעקב בראשית ו

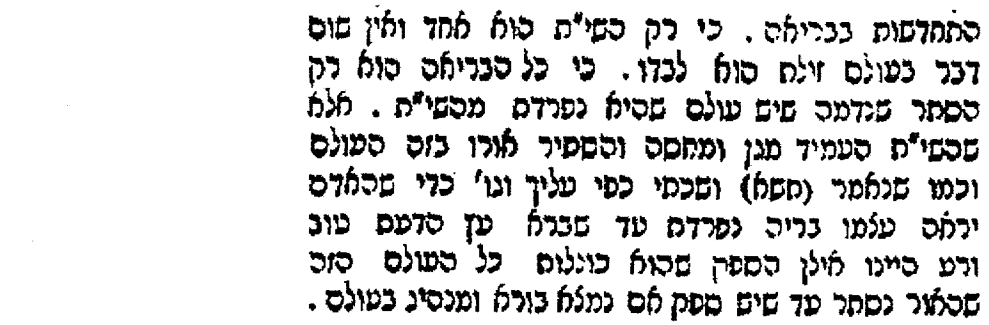

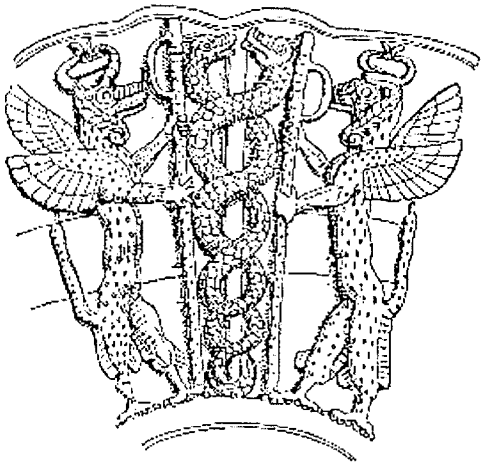

רמב"ן ויקרא פרק יג

(מז) והבגד כי יהיה בו נגע צרעת - זה איננו בטבע כלל ולא הווה בעולם, וכן נגעי הבתים, אבל בהיות ישראל שלמים לה' יהיה רוח השם עליהם תמיד להעמיד גופם ובגדיהם ובתיהם במראה טוב, וכאשר יקרה באחד מהם חטא ועון יתהוה כיעור בבשרו או בבגדו או בביתו, להראות כי השם סר מעליו. ולכך אמר הכתוב (להלן יד לד) ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם, כי היא מכת השם בבית ההוא. והנה איננו נוהג אלא בארץ שהיא נחלת ה', כמו שאמר (שם) כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזה, ואין הדבר מפני היותו חובת קרקע, אבל מפני שלא יבא הענין ההוא אלא בארץ הנבחרת אשר השם הנכבד שוכן בתוכה:

מי השילוח- בראשית

ונחש היינו רמאי, כמו מנחש שהוא מרמה וצבוע, היינו שיוכל להראות לחבירו דבר שידמה לו כי מה' הוא, ע"כ הי' צריך לשמור א"ע שלא יטעה מאחר שידע שנמצא טעות:

מי השילוח - שמות

והשלשה מופתים רומזים על שלשה מכשולים שהי' להם לישראל, מופת המטה היה נגד שהלינו בפרשת חקת וידבר העם באלקים ובמשה כו'. ונפשנו קצה כו'. וישלח ה' בעם את הנחשים וכו', ועל זה היה תיקן והיה כל הנשוך והביט אל נחש הנחושת וחי ולפיכך גם כאן חזר הנחש למטה, ונגד המופת השני הבא נא ידך כו', הי' נגד שדברו מרים ואהרן במשה, וגם ע"ז הי' תיקן ולפיכך גם זה חזר, והמופת השלישי ולקחת ממימי היאור והיה לדם כו', זה היה נגד מי מריבה שנראה לעין כי לא נתקן, וע"ז גם כאן לא מצינו שיחזור הדם למים: